

การสัมมนา

6

การประชุมสัมมนาระดมความคิดเห็น

“โครงการพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานสำหรับสถานประกอบการ
ขนาดกลางและขนาดเล็กที่ได้รับผลกระทบจากการแข่งขันทางการค้าเสรี”

วันพุธที่ 9 กุมภาพันธ์ 2548

ณ ห้อง อัมรินทร์ โรงแรม เอส. ดี. อเวนิว

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา

- ผศ.นพ. สุนทร ศุภพงศ์

ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อมูลที่น่าสนใจจากการศึกษานี้เป็นภาพรวมที่กว้างเกินไป และขอบเขตของการศึกษาไม่ได้ครอบคลุมและลงรายละเอียดถึงปัญหาบางเรื่อง เช่น แรงงานรับเหมาช่วง ในภาวะการแข่งขันต้นทุนทางด้านแรงงานเป็นเรื่องใหญ่ มีการลดค่าเงินบาทโดยภาคบังคับ แรงงานไทยต้องอยู่ในภาวะลำบาก ต้องต่อสู้เรื่องค่าแรงจากประเทศเพื่อนบ้าน (ประเทศจีน) ในหลายประเทศมีการจ้างเหมาช่วงของแรงงานมาทำงานที่เสี่ยงอันตราย สิ่งที่น่าเป็นห่วงของคนกลุ่มนี้ก็คือ มาตรฐานทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่ศึกษาไว้อาจไปไม่ถึง เพราะว่าเป็นเรื่องของนายจ้างที่ไม่ได้รับผิดชอบโดยตรง เป็นการรับผิดชอบทางอ้อม トラบดีที่ไม่มีการฟ้องร้อง ไม่ได้นำเรื่องนี้ไปสู่ศาลแรงงาน กลุ่มคนเหล่านี้จะได้รับการดูแลเรื่องอาชีวอนามัยที่ไม่ได้มาตรฐาน ข้อมูลจากการศึกษานี้ เป็นข้อมูลของแรงงานที่มีบริษัทดูแลโดยตรง คนงานมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องของการใช้สารเคมี มีการซ้อมดับเพลิงต่างๆ แต่สิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือแรงงานรับเหมาช่วง สังเกตว่าเวลาผมไปเป็นที่ปรึกษาให้กับสถานประกอบการ เวลาเป็นเรื่องที่ต้องทำต่างๆ บริษัทจะตัดคนกลุ่มนี้ออกไปก่อน เพราะบริษัทไม่ได้เป็นนายจ้างของคนกลุ่มนี้ เรื่องของข้อมูลสารเคมีอันตรายไปไม่ถึงแรงงานกลุ่มนี้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยอาจมีการไปเห็นในบางจุดที่เป็นรายละเอียด แต่ว่าไม่ได้นำเสนอในที่นี้ การนำเสนอในภาพรวมนี้เจอดี ข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์ให้กับผู้ที่ศึกษาต่อไป ผู้วิจัยช่วยกรุณาชี้ช่องว่างที่ไปเห็นมาว่ามีโรงงานบางประเภท ยังมีการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายที่ไม่ถูกต้อง

อยู่ หรือยังมีมาตรฐานเกี่ยวกับอัคคีภัยที่ยังไม่ได้มาตรฐาน เพื่อให้ลูกศิษย์รุ่นหลังได้มีช่องทางในการทำวิจัยต่อ ถ้ารายงานที่ออกมาดูดีจะไม่มีความว่างที่จะทำงานวิจัยต่อ เป็นรายละเอียดที่จะไปเจาะลึกเพิ่มเติม ส่วนเรื่องของกรรณการศาสตร์ซึ่งต่อไปจะเป็นปัญหาระดับโลกถ้าการศึกษาไม่ได้เข้าไปดูในรายละเอียดอาจจะค้นหาไม่เจอ ก็อาจจะเป็นประเด็นใหญ่ เพราะว่าอาจจะไม่ได้เกิดขึ้นกับคนกลุ่มแรง งานแบกหาม เกิดขึ้นในกลุ่มผู้บริหาร แล้วเกิดขึ้นกับอาจารย์วิทยา ถ้าทำงานอยู่หน้าเครื่องคอมพิวเตอร์ 8-10 ชั่วโมงเพราะฉะนั้นคงต้องรบกวนให้ผู้วิจัยชี้ช่องว่างด้วยเพราะว่าได้ลงไปทำงานและได้เห็น

- **คุณสมพร ศรีโมนา**

- ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยในการทำงานพื้นที่ 1**

ในส่วนของการแบบสอบถามที่ตอบกลับมาก็เห็นว่าข้อมูลค่อนข้างจะดี เพราะว่าข้อมูลที่ตอบกลับมา เป็นสถานประกอบกิจการที่มีการส่งออก บริษัทเขาได้เริ่มทำไปบ้างแล้วทำให้ผลที่ได้ออกมาค่อนข้างดี

สำหรับประสบการณ์ของผม ในศูนย์มีการให้บริการตรวจวัด ความร้อน แสง เสียง สารเคมี พบว่าปัญหาหลักๆ เช่น เรื่องแสง ทางเจ้าหน้าที่สามารถชี้แนะให้สถานประกอบกิจการปรับปรุง บางครั้งหลอดไฟเสียก็ไม่ได้เปลี่ยน ตำแหน่งของไฟไม่เหมาะสม เมื่อเสนอแนะให้สถานประกอบกิจการ สถานประกอบกิจการก็จะนำไปปฏิบัติ มีปัญหาอย่างเดียว คือ เรื่องเสียง ถ้าเป็นเรื่องเสียงจากแหล่งกำเนิด เจ้าหน้าที่ของศูนย์ยังแนะนำสถานประกอบกิจการให้มีการปรับปรุง ทางด้านการควบคุมทางวิศวกรรมได้ไม่ค่อยจะดี ยังแนะนำไม่ได้ ทางด้านความร้อน สารเคมี ทางเจ้าหน้าที่สามารถแนะนำสถานประกอบกิจการให้มีการปรับปรุงได้ ในส่วนขององค์กรของภาครัฐเอง บุคลากรทำงานทางด้านนี้มา 30 ปีแล้ว บุคลากรมีความรู้ความสามารถเฉพาะตัวมากพอสมควร ระบบโดยรวมยังไม่ค่อยดี เวลาออกตรวจก็ใช้ความสามารถเฉพาะตัว ก็เลยไม่ทราบว่าพนักงานของศูนย์ดีแค่ไหน เนื่องจากไม่ได้มีมาตรฐานเป็นตัวกำหนด การรับคนเข้ามาทำงานในภาครัฐ ไม่มีการตรวจสอบคุณสมบัติก่อน ในส่วนของกฎหมาย ควรจะมีกฎหมายทางด้านการบริหารความปลอดภัย ของไทยเรามีกฎหมายอยู่ 2 ฉบับ ประกาศกระทรวงในเรื่องความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง (จป) และกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการความปลอดภัยฯ กฎหมายทั้ง 2 ฉบับนี้มีองค์ประกอบต่างๆ ซึ่งอยู่ในเรื่องที่ถูกกฎหมายกำหนดไว้ ในเรื่องการบริหารความปลอดภัย มีค่อนข้างครบ แต่ไม่มีรายละเอียด เช่น กำหนดให้คณะกรรมการมีการจัดทำนโยบาย ควรทำเป็นแนวทางออกมามากกว่ากฎหมายที่ดีควรทำอะไรบ้าง แต่ระบบกฎหมายของเมืองไทยยังไม่ค่อยดี แต่

กฎหมายอื่นของต่างประเทศ เมื่อมีกฎหมายออกมาจะมีแนวทางออกมาว่าควรจะเป็นอย่างไร จะมีคำอธิบายออกมาจะได้ไม่หลงทาง

- ผศ.นพ. สุรินทร์ ศุภพงศ์

ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผมได้เข้าไปทำงานเป็นที่ปรึกษาของบริษัทต่างชาติแห่งหนึ่ง ได้เห็นองค์ความรู้เป็น Knowledge Base ได้เข้าไปศึกษา Practice Guideline เห็นด้วยว่ากระบวนการออกกฎหมายใช้เวลานานมาก เพราะว่าเป็นด้านเทคนิค ข้อความในกฎหมายอาจตีความได้หลายแบบ ให้คุณและโทษกับหลายคนได้ ทำให้กฎหมายต้องถูกแก้หลายครั้ง ทางประเทศออสเตรเลียเคยมีการเปรียบเทียบว่ารัฐบาลพยายามออกกฎหมายต่างๆ มากมาย คดีฟ้องร้องก็ไม่ลดลง การออกกฎหมายทำได้ช้า การแก้ไขกฎหมายเป็นเรื่องยาก ในช่วงหลังออกเป็นแนวทางปฏิบัติในเรื่องต่างๆ (Practice Guideline) ถูกจ้างสามารถฟ้องร้องนายจ้างได้ ในศาลแพ่งเวลาเวลาเกิดเหตุที่เกิดจากการเจ็บป่วยจากการทำงาน นายจ้างจะโดนลงโทษอย่างหนัก ในอนาคตใช้แนวทางปฏิบัติออกมาทดแทนกฎหมาย ซึ่งแนวทางการปฏิบัติออกโดยองค์กรแรงงาน ภาครัฐบาลหรือสถานศึกษา ถ้านายจ้างทำตามแนวทางการปฏิบัติ เขาสามารถตอบโต้กับศาลได้ว่าเขาได้ปฏิบัติตาม ถ้าเกิดเหตุเป็นเหตุสุดวิสัยที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาด เขาอาจเสียค่าปรับ แนวทางการออกกฎหมายของเราอาจต้องมีการปรับทำเป็น Knowledge Management ทางภาครัฐควรมีการเขียนองค์ความรู้ ระดมสมองเพื่อให้ได้องค์ความรู้ในแต่ละเรื่อง แนวทางการปฏิบัติออกมาเป็นกฎหมายเพื่อเป็นประโยชน์กับทุกคน

องค์กรภาคเอกชนจากสหรัฐอเมริกา ประเทศที่เขาพัฒนาแล้ว เวลาเขาทำงานต้องมีการ Audit ไม่ว่าจะไปทำให้ใครแม้แต่ที่ประเทศจีนหรือประเทศอื่นๆ ต้องมีการตรวจสอบ Guideline ที่เขียนไว้ต้องมีการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการตรวจสอบ ผมอยู่ในมหาวิทยาลัย มีการประกันคุณภาพเป็นแบบกัลยาณมิตรเพื่อให้ผ่าน ในต่างประเทศไม่ใช่ การตรวจสอบจะมีมาตรฐานของเขา ความปลอดภัย ความปลอดภัยเกี่ยวกับไฟฟ้า จะมีมาตรฐานต่างๆ ในการ Audit ระบบ Audit มี First Audit/Internal Audit ถ้าวางค์กรผ่าน Third Party Audit/องค์กรภายนอก องค์กรนั้นถือว่าดี เราต้องสร้างระบบ ว่าเราจะ Audit อะไรบ้าง องค์กรที่ดีควรมีระบบการตรวจสอบ

- คุณกาญจนา ชมภูพจน์

กรมโรงงานอุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดทำมาตรฐาน มอก. 18001 ขึ้น เป็นการรับรองทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และมีสถานประกอบกิจการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานนี้แล้วมากกว่า 200 แห่ง เรื่องมาตรฐานของระบบ SME ทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

สำนักงานได้นำเอามาตรฐาน 18001 มาตัดตอนบางส่วนให้เหมาะสมกับโรงงานขนาดเล็ก ซึ่งแตกต่างกับมหิดล โดยกำหนดวงเงินลงทุนไม่เกิน 50 ล้านบาท สำหรับสถานประกอบกิจการขนาดเล็ก จำนวนคนไม่เกิน 50 คน สำหรับสถานประกอบกิจการขนาดกลาง คนงานไม่เกิน 200 คน เงินลงทุนไม่รวมทรัพย์สินถาวร 50-200 ล้านบาท

มาตรฐาน ปัจจุบันหน่วยงานราชการยังทำงานซ้ำซ้อนอยู่ เรื่องมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน ในกระทรวงอุตสาหกรรมมีมาตรฐานด้านความปลอดภัยในการทำงาน กระทรวงแรงงานมีมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานเหมือนกัน แต่กำหนดเป็นพระราชบัญญัติหรือกฎหมายออกมา ซึ่งจริงๆ แล้วระบบนี้สามารถเชื่อมโยงกันได้ แล้วกำหนดตรงกลางขึ้นมา แล้วนำมาใช้ร่วมกัน ซึ่งแต่ละกระทรวงกำหนดต่างกัน ต่างคนต่างทำ ทำให้ผู้ประกอบการไม่รู้จะใช้อันไหนดี กฎหมายประเมินความเสี่ยง กฎหมายการทำงานในอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งแล้วแต่ใครสนใจก็เข้าร่วมได้ ด้านมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรมกำหนดมาตรฐานมาแล้ว 2 ปี แต่ไม่ประสบความสำเร็จ ไม่ทราบว่าเกิดจากสาเหตุใด มาตรฐานไม่ดีหรือการประชาสัมพันธ์ไม่ดี ซึ่งเป็นโครงการความช่วยเหลือที่ออกค่าใช้จ่ายให้สถานประกอบกิจการเลยไม่รู้ว่าจะเกิดจากสาเหตุใดแน่ เพราะแม้แต่ของฟรียังไม่มีใครต้องการ การทำมาตรฐานระดับประเทศ ในสำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม นอกจากการจัดทำมาตรฐานแล้ว ยังมีการให้ความช่วยเหลือเป็นระดับขั้น มีการจัดทำคู่มือสำหรับสถานประกอบกิจการที่จะเอาไปใช้ แต่ผู้ที่จะเอาไปใช้ยังมีน้อย

การยอมรับมาตรฐานระหว่างประเทศ สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมพยายามจะให้เกิดการยอมรับ เรื่องการนำมาตรฐานไปใช้ขึ้นกับสำนักงานมาตรฐานแห่งชาติว่าด้วยการรับรองระบบงาน (National Accreditation Council, NAC) เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศว่า ประเทศไหนมีข้อตกลงก็จะได้รับการยอมรับ การรับรองที่ประเทศไทยมี ตัวอย่างประเทศออสเตรเลีย ปัจจุบันมี ISO 9001 ที่มีการยอมรับ เรื่องความปลอดภัย สำหรับมาตรฐานต่างประเทศยังไม่มี ไทยเป็นประเทศแรกที่มีและได้ผล มีการทำ CD แต่ยังไม่มีการยอมรับจากต่างประเทศ ซึ่งตอนนี้ยังไม่มีการประกาศมาตรฐานที่เป็นข้อกำหนด NAC จะมีการรับรองและการทำร่วมกับต่างประเทศ ในอนาคตนี้ มาตรฐานความปลอดภัยจะมีการทำข้อตกลงกันระหว่างประเทศ ทำอย่างไรถึงจะทำให้โรงงานอุตสาหกรรมยอมรับ

- **นางสาวสมพิศ พันธุเจริญศรี**

สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน

สถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กในเมืองไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงานไม่ทราบว่าใช้คำจำกัดความอย่างไร สาทกลใช้อย่างไร แล้วเราควรจะใช้อันไหนให้เหมาะสม ประเทศคู่แข่งมีการบังคับเรื่องกฎหมายความปลอดภัย มีความเข้มงวดขนาดไหน ประเทศคู่แข่งมีสถานการณ์ใกล้เคียง ในต่างประเทศและประเทศไทยมีการส่งเสริมเรื่องมาตรฐานความปลอดภัยให้ลงใน Literature Review มีรูปแบบใดบ้างที่เขาให้โรงงานขนาดเล็กมีการดำเนินงาน ขั้นตอนการกำหนดสถานประกอบกิจการขนาดกลาง เล็กมีการแบ่งอย่างไร สาทกลแบ่งอย่างไร การส่งเสริมมาตรฐานความปลอดภัย การปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อให้โรงงานที่มีต้นทุนน้อยดำเนินงาน

- **คุณจิราภรณ์ เกษรสุจิต**

ที่ปรึกษาวิชาการแรงงาน กระทรวงแรงงาน

ข้อเสนอกว้างมาก มีความหลากหลายในเชิงนโยบาย ในช่วงนี้กระทรวงแรงงานต้องเตรียมแผนนโยบายบริหารราชการ 4 ปี ในเรื่องด้านนโยบายที่ผู้วิจัยนำเสนอเรื่ององค์การอิสระได้สอดคล้องกับรัฐบาลที่จะให้ภาคเอกชนเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่คำถามที่ท่านปลัดพุดอยู่เสมอ จะทำอย่างไร เป็นการยากที่จะเข้าไปทำ ทำอย่างไร แม้แต่สถาบันความปลอดภัยในการทำงานยังมีปัญหาว่าจะไปอย่างไร คนที่จะเข้าไปให้คำปรึกษาอย่างมากที่จะทำ คิดง่ายแต่ทำยาก สิ่งที่คิดใจ คือมาตรฐานที่ประเทศไทยมีสถานการณ์ของหน่วยงานราชการที่มีการปฏิรูประบบราชการ กพร. (กลุ่มงานพัฒนาระบบ) จะให้หน่วยราชการทำหลายเรื่องในขณะเดียวกัน ทั้งเรื่อง ISO, TQM ในที่สุด กพร. ก็ไม่สามารถตามตรวจในเรื่องของ ISO ได้เพื่อที่จะให้รางวัลในเรื่องของ WHO ได้ทั้งทางด้านมาตรฐานกระทรวงอุตสาหกรรม กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ซึ่งยังมีความต้องการของลูกค้ายิ่ง ความต้องการไม่เหมือนของลูกค้า ส่วน มรท. ไทย สามารถเข้าไปแข่งขันกับการค้าเสรีหรือยัง ซึ่งมีในความต้องการของลูกค้ายิ่ง เพราะที่ต่างประเทศไม่ซื้อสินค้าเราเกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยตรงไหน งานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาควรชี้ให้ชัด มรท.ไทย จะสามารถเข้าไปเชื่อมโยงอย่างไร ประกันสังคมไม่ได้อยู่ใน มรท. เป็นไปได้หรือไม่ที่สถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก สามารถมีหน่วยงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ควรดู Feedback จากผู้ที่จะนำไปใช้ कैาคืออย่างไร จะต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นหรือไม่

- **นายจิระศักดิ์ สโรบล**

บริษัท สายไฟฟ้าบางกอกเคเบิ้ล จำกัด

การให้ความสำคัญเรื่องอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ในทางปฏิบัติของภาคอุตสาหกรรม ปัจจัยหลัก คือ นายจ้าง ถ้านายจ้างให้ความสำคัญ องค์กรนั้นก็ประสบความสำเร็จ บางครั้งการบังคับใช้กฎหมายก็มีประโยชน์ ซึ่งบางครั้งนายจ้างพยายามหลีกเลี่ยงกฎหมาย ส่วนในเรื่องของการบังคับใช้ของภาครัฐ ควรมีการเผยแพร่และสร้างจิตสำนึกแก่นายจ้างให้ผู้บริหารเน้นตรงส่วนนั้น ทำอย่างไรก็ได้ให้นายจ้างเห็นความสำคัญ เช่น การจูงใจมาตรการด้านภาษี ตามที่อาจารย์ได้กล่าวไว้ อีกเรื่องคือ เรื่องความซับซ้อนด้านกฎหมาย กฎหมายมีความซับซ้อนมากสารพัดกระทรวง ทั้งกฎหมายแรงงาน กฎหมายกระทรวงอุตสาหกรรม บางกฎหมายออกมานานมาก ซึ่งไม่มีการ update และกฎหมายเก่าบางตัวยังไม่ได้ยกเลิกใช้ องค์กรใหญ่ ยังทำงานยากยังไม่สามารถใช้ได้ แล้วองค์กรเล็กๆ จะอยู่ได้อย่างไร การเผยแพร่กฎหมายจากภาครัฐสู่ภาคเอกชนควรมีมากขึ้น

หลังจากที่นายจ้างให้ความสำคัญแล้วพบว่า จิตสำนึกของเจ้าหน้าที่ทั้งระดับ จป. วิชาชีพ จป. หัวหน้างาน บางครั้งนายจ้างให้ความสำคัญ แต่ระดับหัวหน้างานดูแลไม่ทั่วถึง เพราะจำนวนคนงานมีมาก ทำให้หัวหน้างานไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง จึงมอบหมายให้ จป. วิชาชีพมาดูแลในส่วนจุดนี้ สามัญสำนึกยังไม่มี ขั้นตอนมีเยอะ การที่จะร่วมมือกันทำงานเป็นทีม เห็นคุณค่าความปลอดภัยของลูกจ้างมากนัก้อยแค่ไหน หน้าที่ที่เขาต้องปฏิบัติตามกฎหมาย เขาสามารถทำตามได้สมบูรณ์แล้วยัง สามารถนำไปปฏิบัติได้หรือยัง จะมีมาตรการเข้าไปตรวจสอบว่าได้ทำตามกฎหมายแค่ไหน การควบคุมการปฏิบัติที่เป็นปัญหาจริงๆ

บางโรงงานจะเห็นได้ว่าลูกจ้างไม่ปฏิบัติตาม เช่น ไม่ได้สวมใส่ PPE ทั้งที่มีการจัดไว้ให้ ถ้า จป. เดินมาก็ใส่ พอ จป. เดินออกไปก็ถอดออก สถิติอุบัติเหตุไม่ลดลง ถ้าจิตสำนึกของพนักงานไม่มี เพราะฉะนั้นควรให้ความรู้ การศึกษาเบื้องต้นก่อนเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม

การควบคุม การบังคับใช้ ระเบียบวินัยในหลายๆ องค์กร หลายๆ กิจกรรม บริษัทที่ประสบความสำเร็จ เกิดจากการทำกิจกรรม องค์กรไหนมีกิจกรรมมาก ก็จะประสบความสำเร็จ เช่น ISO 18001, TQM, JIT, TPM และ 5 ส หลายๆ องค์กรยังไม่มีเรื่องของกิจกรรม ทำให้การรับอะไรใหม่ๆ เข้าไปยากขึ้น การร่วมมือกันระหว่างองค์กร หมุนเปลี่ยนกันให้ความคิดเห็น ความรู้และแลกเปลี่ยนระหว่างกัน จะทำให้ช่วยลดต้นทุนในการส่งเสริมมาตรฐานความปลอดภัย

- **คุณสมพร ศรีโมนาษ**

ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยในการทำงานพื้นที่ 1

การตรวจความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้เคยเข้าไป พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการส่งออก ในระยะแรกไม่มีการรายงาน จป. 3 ซึ่งตามกฎหมายจะต้องส่งรายงานทุกๆ 3 เดือน แต่ในระยะหลังพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมประเภทนี้เริ่มมีการส่งรายงานเข้ามายังหน่วยงานราชการ สาเหตุเกิดจากถูกบีบบังคับจากกลุ่มลูกค้าจากประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งกลุ่มลูกค้าได้อามาตรฐานจากประเทศลูกค้าเองมาทำ ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ดีกว่าของประเทศไทย ซึ่งในความเป็นจริงแล้วผู้ประกอบการเองสามารถทำตามกฎหมายได้ แต่ขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการเองจะหรือไม่

ได้เข้าไปโรงงานในเขตบางขุนเทียน เป็นโรงงานอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ส่งออกไปประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าไม่มีการประกอบอาหารแล้ว เนื่องจากลูกค้าได้หักท้วงในเรื่องของอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ทำให้ต้องยกเลิกไป ถ้าลูกค้ามีการหักท้วง วิธีการแก้ของโรงงานก็คือ ตัดปัญหานั้นทิ้งไปเลยโดยไม่มีการแก้ไข

ในเรื่องของความปลอดภัย จริงๆ โรงงานอุตสาหกรรมสามารถทำได้ เพราะเรามีบุคลากรทางด้านความปลอดภัยเยอะ ถ้าโรงงานต้องการจะทำ โรงงานหลายๆ แห่ง พบว่า ถ้าไม่มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยไปตรวจสอบ ก็จะไม่เกิดการกระตุ้น แต่ภาครัฐบาลมีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอที่เราจะออกกฎหมายให้มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย เพื่อให้โรงงานทำ เป็นเรื่องของจิตสำนึก ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างโรงงานอุตสาหกรรมที่บางขุนเทียน แก้ปัญหาโดยการตัดทิ้งออกไป โดยไม่มีการปรับปรุง

- **นายจิระศักดิ์ สโรบล**

บริษัท สายไฟฟ้าบางกอกเคเบิ้ล จำกัด

จากร่างกฎหมายดังกล่าว โดยรวมตัวแทนจากภาคเอกชนเห็นด้วยกับร่างกฎหมายที่ผู้วิจัยนำเสนอ และมีความคิดเห็นว่า ควรเน้นในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ การสื่อสาร การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ และวัตถุประสงค์แก่พนักงานในสถานประกอบกิจการ โดยมีการกำหนดหน้าที่ให้ชัดเจน ซึ่งในส่วน of สถานประกอบกิจการจะพบปัญหาในเรื่องของการสื่อสาร การเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความปลอดภัยให้กับผู้ประกอบการด้วย

- **นายประสาธ รักพาณิชย์**

สำนักงานเทคโนโลยีความปลอดภัย กรมโรงงานอุตสาหกรรม

มีความคิดเห็นในเรื่องของกฎหมายที่มีความซับซ้อน ทำให้เป็นปัญหาในปัจจุบัน ส่วนในเรื่องของการทำมาตรฐาน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องและชี้ประเด็นไม่ชัดเจนกับการ

วิจัยที่กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานต้องการ โดยเฉพาะในเรื่องปัญหาความปลอดภัยและมาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมไม่สามารถบอกได้ชัดเจนว่าเกิดจากสาเหตุจากอะไร ปัญหาที่เกิดขึ้นเพราะขาดมาตรการใด เพราะปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดจากโรงงานยังขาดมาตรฐานความปลอดภัย ควรมีการร่างกฎหมายให้ชัดเจน และควรมีการชี้ว่ากฎหมายความปลอดภัยนี้ จะออกมาชี้ขาดกฎหมายที่จะเกิดขึ้นตามมาได้อย่างไร สามารถลดอุบัติเหตุได้อย่างไร เพราะการออกกฎหมาย เราต้องการผลที่คาดว่าจะได้รับอย่างไร ผู้เสนอแนะได้ยกตัวอย่างประเทศญี่ปุ่น โรงงานขนาดใหญ่ มีระบบความปลอดภัยที่ดี ไม่มีองค์กรเฉพาะ และมีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยน้อย (2 คน ในฝ่ายบุคคล) แต่ได้แฝงมาตรการไปกับส่วนอื่นๆ ซึ่งสามารถลดอุบัติเหตุลงได้ ผลที่ได้ค่อนข้างดี และมีมาตรฐานที่ดีกว่าประเทศไทย เช่น ระบบ KYT, TPM, TQM ซึ่งสามารถประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี ไม่จำเป็นต้องมีองค์กรด้านความปลอดภัยขึ้นมา โดยเฉพาะ แต่ระบบญี่ปุ่นมีการแฝงในรูปของระบบ เทคนิค กิจกรรม ในส่วนด้านการบริหารความปลอดภัยหลักๆ คือ การบริหารจัดการให้ระบบสามารถขับเคลื่อนไปได้ การบริหารงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของประเทศญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา (GM และ FORD) มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ ประเทศญี่ปุ่น จะเน้นด้านระบบ คนไม่มีความหมาย ซึ่งคนจะเดินตามระบบ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยมีหน้าที่หลักในการทำตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับประเทศไทยจะต้องมีการทำรายงานมาก ในเรื่องกฎหมายอัคคีภัยและการค้าเสรี ยังมีการแข่งขันอยู่มาก ปัญหาของการค้าเสรีที่แท้จริงอยู่ตรงไหน เรื่องการบังคับใช้ หรือเรื่องอะไร ควรให้ชัดเจน ในส่วนของการค้าเสรี ประเทศไทยมีกฎหมายเยอะใกล้เคียงกับคู่แข่งทางการค้า ควรทำกิจกรรมให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ควรลงชี้ชัดในเรื่องของการกำกับ การส่งเสริมการศึกษาวิจัย หรือเรื่องระบบมาตรฐาน หรือระบบค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ การออกกฎหมาย นี้ จะเป็นภาระเรื่องต้นทุนให้กับสถานประกอบกิจการหรือไม่ ซึ่งในแต่ละสถานประกอบกิจการจะใช้มาตรฐานไม่เหมือนกัน เช่น กิจกรรม KYT ซึ่งเป็นมาตรฐานความปลอดภัยที่ได้อยู่แล้ว ซึ่งอาจจะต่ำกว่ามาตรฐานที่มีอยู่ ดังนั้นควรมีมาตรฐานสากลที่จะออกกฎหมายมาบังคับใช้ปฏิบัติ

- **นายกิตติพงษ์ เหล่านิพนธ์**

สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน

ในหมวด 3 ข้อ 11 การกำหนดให้มีแพทย์ทางด้านอาชีวเวชศาสตร์ โดยหลักการแล้วมีปัญหา เช่น สถานประกอบกิจการที่ตั้งอยู่หน้าโรงงาน ในกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้มีพยาบาลอย่างน้อย 1 คน ในสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป และกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดให้มีแพทย์ทางด้านอาชีวเวชศาสตร์อีกคน อาจทำให้เกิดการซ้ำซ้อนได้ จะขัดกับหลัก

กฎหมายเดิมหรือไม่ ถ้ามีพยาบาลถึง 2 คน กฎหมายแรงงานกำหนดให้มีพยาบาลในทางปฏิบัติยังมี
ปัญหาอยู่

- **นายประสาธ รักพาณิชย์**

- สำนักงานเทคโนโลยีความปลอดภัย กรมโรงงานอุตสาหกรรม**

กฎหมายเรื่องการบริหารด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม เป็น
กฎกระทรวงที่ออกไปแล้ว และผ่านคณะกรรมการไปเรียบร้อยแล้ว ตัวที่เป็นกฎกระทรวงที่ผ่าน
คณะกรรมการความปลอดภัย และผ่านกฎกระทรวงไปนั้นจะไม่ขัดกับกฎกระทรวงที่ออกไปแล้ว
หรือไม่ ไม่รู้ว่าร่างกฎหมายฉบับนี้เป็นหัวข้อเดียวกันกับที่เป็นร่างกฎกระทรวงหรือไม่

กฎกระทรวงนี้เป็นตัวที่ผ่านคณะกรรมการความปลอดภัย อยู่ในระหว่างการนำเสนอเข้า
กรม. เป็นหัวข้อเดียวกับเรื่องมาตรฐานการบริหารด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และ
สภาพแวดล้อม ปกติกฎหรือประกาศกระทรวงจะไม่มีเรื่องของบทลงโทษ

- **นายรินทร์ บุญพร้อม**

- กองตรวจความปลอดภัย**

กฎกระทรวงแรงงานที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง
แรงงานจะใช้ชื่อว่า กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย
อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และจะมีข้อความต่อไปว่า เรื่องอะไร หรือเกี่ยวกับ
อะไร เช่น ที่อัปอากาศ หรือรังสีที่ก่อไอออน เป็นต้น ที่คุณประสาธได้กล่าวหรือตั้งข้อสังเกต อาจ
เป็นกฎกระทรวงเกี่ยวกับระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมใน
การทำงาน เป็นเรื่องของการกำหนดให้สถานประกอบกิจการมีการจัดระบบการจัดการด้านความ
ปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ไม่เกี่ยวกับตัวมาตรฐานที่ทำ
ประชาพิจารณ์ในวันนี้ เพราะวันนี้เป็นการประชุมในเรื่องของสถานประกอบกิจการขนาดกลางและ
ขนาดเล็ก ควรมีมาตรฐานความปลอดภัยอะไรบ้าง

- **คุณภาณุ ชมพูนนท์**

- กระทรวงอุตสาหกรรม**

ความคิดเห็นของคุณประสาธ ทางผู้วิจัยไม่ได้ชี้ชัดเรื่องของมาตรฐาน ส่วนตัวมีความ
คิดเห็นว่า การปฏิบัติสอดคล้องและเป็นไปตามข้อกำหนดกฎหมายค่อนข้างมาก และในเรื่องของ
การตรวจวัดมีปัญหาหรือไม่ เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วการตรวจวัดจะมีความด้านสภาพแวดล้อม
มาก และเรื่องของการจำกัดความของขนาดของสถานประกอบกิจการ ทั้งในส่วนของจำนวนเงิน
ลงทุน และจำนวนลูกจ้าง

ในหมวด 3 การกำหนดบุคลากรและหน้าที่ นายจ้างต้องกำหนดตำแหน่งและ
คณะกรรมการอย่างน้อย 2 คณะ คือ คณะกรรมการความปลอดภัยและคณะกรรมการสุขภาพ
นายจ้างต้องจัดให้มีคณะกรรมการซึ่งมีหลายตำแหน่ง สถานประกอบกิจการขนาดเล็กไม่น่าจะ
ดำเนินการได้ จึงควรกำหนดเฉพาะตำแหน่งที่จำเป็นจริงๆ

ข้อ 17 หมวดที่ 5 เรื่อง โปรแกรมการป้องกันอุบัติเหตุและโรคจากการประกอบอาชีพ
เป็นการกำหนดบทบาทของเจ้าหน้าที่ของรัฐควรแยกออกจกนายจ้าง อาจแนบไว้ท้ายบทได้

ข้อ 26 หมวดที่ 8 เรื่องการตรวจสอบ ควรกำหนดรายละเอียดว่าใครจะเป็นผู้ดำเนินการ

ข้อ 28 หมวดที่ 9 เรื่องการกำหนดโทษ ไม่มีบทกำหนดโทษที่ชัดเจน

ข้อ 12 หมวดที่ 3 เรื่องการกำหนดบุคลากรและหน้าที่ น่าจะมีส่วนเสริมมาตรการ การ
ประเมินประสิทธิภาพอย่างชัดเจนเพื่อป้องกันการปกป้อง/การกลั่นแกล้ง

กฎหมายเรื่องการบริหารด้านอาชีวอนามัยเป็นกฎกระทรวงที่ออกไปแล้วและผ่านคณะ
ไปแล้ว การนำเสนอร่างนี้จะขัดกันหรือไม่

- **นายสมพร ศรีโมนาษ**

- ศูนย์ความปลอดภัยในการทำงานพื้นที่ 1**

จากประสบการณ์การตรวจวัดสภาพแวดล้อมในสถานประกอบกิจการ นายจ้างแต่ละคน
เห็นความสำคัญเรื่องความปลอดภัยไม่เหมือนกัน โดยเรื่องกฎหมายของประเทศไทย สิ่งที่ต้องทำ
ในการตรวจสถานประกอบกิจการ คือ การทำรายงาน 2 ฉบับ และการเขียนบอกนายจ้างมีเรื่อง
ด้านความปลอดภัยดีหรือไม่คืออะไร ซึ่งกฎหมายของไทยมี 2 อย่าง คือ กฎหมายเชิงเทคนิค และ
กฎหมายด้านการบริหาร เช่น ประเทศอังกฤษต้องมีกฎหมายเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย เพราะ
กฎหมายแรงงาน ถือเป็นความรับผิดชอบของนายจ้าง เมื่อประสบอันตรายขึ้นมา นายจ้างต้อง
รับผิดชอบโดยตรงแต่สำหรับประเทศไทย เมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้น จะต้องไปเปิดกฎหมายว่าจำเป็นต้อง
มี Guard หรือไม่ ต้องขึ้นอยู่กับระบบกฎหมายของไทยว่า คำว่า “เพียงพอ” นี้ สามารถตีความได้
อย่างไร ต้องพิจารณาปัจจัยใดบ้างถึงจะใช้คำว่าเพียงพอได้ การตรวจสอบค่านิยมของคำว่า การ
ตรวจสอบระหว่าง Inspection และ Audit ในประเทศสิงคโปร์มีกฎหมายบังคับสำหรับงานก่อสร้าง
Inspection คือ การตรวจสอบเฉพาะเครื่องจักร แต่การ Audit คือ การตรวจสอบทั้งระบบ แต่
Inspection จะดูเป็นเรื่องๆ

- นางสาวกาญจนา กานต์วิโรจน์

สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน

อาจารย์พูดเสมอว่าเป็นข้อจำกัดด้าน TOR (Term of reference) แต่งานวิจัยนี้ทำให้มากกว่าที่ TOR กำหนดไว้อีก ถ้าไม่คำนึงถึงโครงสร้างตามที่กฎหมายว่าต้องนำไปสู่การบังคับใช้หรือไม่ คิดเป็นข้อกำหนดที่เพิ่มเติมจากกฎหมาย เพื่ออาจนำไปใช้ได้ โดยออกในรูปของมาตรฐานแนะนำ โรงงานที่จะทำการส่งออก ต้องรู้จักวิธีประเมินความเสี่ยงให้ตนเอง และต้องมีผู้ตรวจประเมิน เพื่อเสนอทาง BOI

TOR ต้องการในรูปของมาตรฐาน ไม่จำเป็นต้องออกเป็นกฎหมาย เพื่อช่วยเหลือทางด้านแรงงานที่ได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายทุนที่เข้ามาสร้างกิจการในประเทศไทยเพื่อการส่งออก

- นางจิตรา ธโนดม

สำนักงานประกันสังคม

สิ่งที่มีในกฎหมายแล้ว ไม่ต้องเขียนลงไปเพิ่ม ส่วนข้อเสนอแนะทางด้านแพทย์ อาชีวเวชศาสตร์เป็นสิ่งที่ดี มีการอบรมให้กับแพทย์ แต่ไม่ค่อยมีแพทย์สนใจมาเรียนทางด้านนี้ หรือเรียนแล้วไม่ได้ทำงานด้านนี้ การชักชวนแพทย์ให้มาเรียนทางด้านนี้เป็นเรื่องยาก ถ้าไม่มีแรงจูงใจที่ดี ดังนั้น น่าจะสนับสนุนสร้างแรงจูงใจโดยเริ่มจากบริษัทใหญ่ๆ ก่อน

ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา

1. นายสันติชัย อินทรอ่อน
สภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย
2. นายโยธิน อินกอง
สภาองค์การนายจ้างธุรกิจไทย
3. นายอักรพล วนะภูติ
รองปลัดกระทรวงแรงงาน
4. นายประธาน ถาวร
สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
5. นายภาณุ ชมภูพงศ์
กระทรวงอุตสาหกรรม
6. นายสนทรรศ สิงห์พิศ
สำนักงานอัยการสูงสุด
7. ดร.มารีษา ภูักัญญ์กุล
กรมควบคุมมลพิษ
8. นางจิตรา ชโนดม
สำนักงานประกันสังคม
9. นางสาวใจ พินิจเวชการ
นักวิชาการสาธารณสุข กรมควบคุมโรค
10. นายประสาท รักพาณิชย์ศิริ
กรมโรงงานอุตสาหกรรม
11. นางสาวนารีนุช กลิ่นแก้ว
สำนักควบคุมและตรวจสอบอาคาร กรมโยธาธิการและผังเมือง
12. นายสมพร ศรีมีโนภาย
ศูนย์ความปลอดภัยในการทำงานพื้นที่ 1
13. นายพิชัย มัจฉากล่ำ
ศูนย์ความปลอดภัยในการทำงานพื้นที่ 5
14. นายวิจิต เอื้อสมานจิต
ศูนย์ความปลอดภัยในการทำงานพื้นที่ 6

15. นางณฐาทิพย์ เจริญทรัพย์
ศูนย์ความปลอดภัยในการทำงานพื้นที่ 7
16. นายสำเริง พุฒวันเพ็ญ
ศูนย์ความปลอดภัยในการทำงานพื้นที่ 8
17. ผศ.นพ.สุนทร ศุภพงศ์
ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
18. นางสาวพิน ม่วงนา
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและการบริการการศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
19. นายณรงค์ฤทธิ์ วรรณโส
กองนิติการ
20. นางสาวสมพิศ พันธุเจริญศรี
สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน
21. นางสาวปิยาพร ชยุติพันธ์
กองตรวจความปลอดภัย
22. นายกิตติพงษ์ เหล่านิพันธ์
สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน
23. นางจุฑาพนิต บุญดีกุล
กองตรวจความปลอดภัย
24. นายจรัญชัย ก่อศรีพิทักษ์กุล
กองตรวจความปลอดภัย
25. นายนรินทร์ บุญพร้อม
กองตรวจความปลอดภัย
26. นางสาวรรณา ธนพิทักษ์
กองตรวจความปลอดภัย
27. นายนิยม โภควนิช
กองตรวจความปลอดภัย
28. ผศ. วิภาวี เกียรติศิริ
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

โครงการพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน
สำหรับสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กที่ได้รับผลกระทบจากการแข่งขันทางการค้าเสรี

29. นายกิตติ โพธิ์เย็น
กองตรวจความปลอดภัย
30. นางสุทิพย์ ไม้แก้ว
กองตรวจความปลอดภัย
31. นางสาวกาญจนา กานต์วิโรฒ
สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน
32. นายจิระศักดิ์ สโรบล
บริษัท สายไฟฟ้าบางกอกเคเบิ้ล จำกัด
33. นายบดินทร์ มั่นเกษตรกิจ
บริษัท กลุ่มแอดวานซ์รีเสิร์ช จำกัด
34. นายวรฤทธิ์ สายเนตร
บริษัท กลุ่มแอดวานซ์รีเสิร์ช จำกัด
35. นายชาญพงศ์ จันทร์เชย
บก. คอนพลาสพลาสติก